

Companya

SETMANARI DE LA DONA

Any II N.º 14
29 de gener del 1938

30
cèntims

Els juguen. Però l'atenció amb què disposen les peces no us fa pensar en un treball de càlcul o d'invenció que potser realitzaran quan seran grans?

Mares, companyes nostres! La guerra que ha de derrotar el feixisme ens imposa ara moltes privacions. Lluitem ara contra totes les dificultats, perquè més enllà s'obri un esdevenidor feliç per als nostres fills!

AE
ARCHIVOS
ESTATALES

HIMNE DELS PIONERS

Lletra: Joaquim Torra
Música: Vicenç Pericàs

A VUI que dediquem la nostra revista als infants no podem deixar de publicar llur cant, l'Himne dels Pioners. Com és sabut, existeix un himne internacional per als pioners, però nosaltres preferim donar a conèixer el cant fet exclusivament per als infants catalans en els actuals moments.

Esperem que, després del congrés de totes les organitzacions infantils que tindrà lloc a Barcelona d'aquí dos o tres mesos, aquest himne adquirirà la deguda popularitat. L'objectiu d'aquest congrés és arribar a una unificació de totes les entitats que apleguen els infants: pioners, boy-scouts, minyons de muntanya, exploradors, etcètera, per a constituir una gran federació infantil. Si, com és de suposar, s'aconsegueix la unificació, hom donarà als infants que s'hi apleguin el bonic nom d'Esclats, nom que evocarà sempre el moment primaveral en què es realitzà aquesta gran abraçada infantil.

Aquest himne, doncs, que ara anomenem dels Pioners, haurà d'anomenar-se dintre de breu temps l'Himne dels Esclats. Esperem que tindrà la fortuna d'altres himnes immortals que, per haver nascut en un moment decisiu, constitueixen la vibració espiritual de nombroses generacions.

cem el cor en - lai - re pio - ners -

U - nim - nos els in - fants u - nim - nos

So - la la nos - tra ban - de - ra

tots que ens em - pa - ra l'es - tel d'un bell de - mà - A -

hi ca - ben tots els a - mors

Vul no - sal - tres som els ten - dres, bra's d'u -

el que no hi cap és la le - ra dels fei -

na ge - ne - ra - ció que fru - i - rà - de

xis - les i els trai - dors

La segona estrofa varia solament en els compassos 11 i 12 que són així:

ger - mans - a -

le - gis de ra - ca i de di - ners. Al -

fre - nen a la cau - sa dels o - brers.

SVIATOGOR

UN CONTE DE LLEÓ TOLSTOI

Sviatogor travessava el pla dalt del seu cavall i no trobava persona vivent. Sviatogor se'n lamentava.

— Amb qui provaré la meua bravura gegantina? — es deia l'heroi.

Ell se sentia córrer per les venes una força formidable, i impulsat per ella, com si es tractés d'un pes molt poderós, Sviatogor pronuncià aquestes paraules d'orgull:

— Amb la meua força, força de gegant, si trobés un punt on recolzar-me mouria tota la terra.

Tot just acabava de dir això, quan va veure en la llunyania un home, amb un sac a coll, que caminava pel pla.

Sviatogor s'adreçà vers aquell home, al trot del seu cavall, inol'aconsegua.

— Eh! Bon home, escolta! Espera't una mica!

L'home, en sentir el crit, es descarregà el sac i s'esperà.

Sviatogor, muntat al seu cavall, es parà al peu del sac i amb la punta del seu bastó provà de moure'l. Però el sac no es bellugà. Llavors el forçut, des del seu cavall, colpejà el sac amb la mà. Tampoc aquesta vegada reeixí. L'agafà i provà d'apropar-se'l. Feina inútil. Qualsevol hauria dit que el sac estava ple de plom.

Llavors el gegant baixà del cavall, prengué el sac amb les dues mans i, posant en això tota la força que tenia, sols aconseguí aixecar-lo un través de dit.

Però tant i tant devia pesar que Sviatogor no va poder sostenir més el sac i li caigué a terra. El tità es quedà ensorrat fins a genolls.

Llavors, veient-se vençut, amb veu potent exclamà:

— Digues-me la veritat, desconegut. De què està ple aquest sac?

— El seu pes és de la terra productiva.

El gegant, astorat, li preguntà encara:

— I tu, qui ets i com et dius?

— Jo sóc Mikula, el camperol. Mikula Selianovich, l'home que estima la terra productiva.

Gran Concurs de COMPANYYA

COMPANYA organitza un grandíols CONCURS permanent per a premiar el millor conte original d'una dona, segons les següents bases:

- 1.ª L'assumpte del conte es desenvoluparà en l'actual ambient de guerra i revolució.
- 2.ª L'autor haurà d'ésser una dona.
- 3.ª Les obres hauran d'ésser inèdites i escrites en català. Tindran una extensió màxima de sis quartilles escrites a màquina.
- 4.ª El conte premiat serà publicat a COMPANYYA.
- 5.ª El premi consistirà en cent pessetes en metàl·lic. Tots els contes que, encara que no siguin premiats, es publicuin a COMPANYYA, seran pagats al peu de cinquanta pessetes.
- 6.ª Els contes hauran de presentar-se a la redacció de COMPANYYA, passeig de Pi i Margall, número 64, acompanyats d'un plec clos, amb el nom del conte i un lema o pseudònim escrit al damunt, el qual haurà de contenir el nom i l'adreça de l'autora. El jurat, els noms del qual seran donats a conèixer aviat, es reunirà cada dissabte per a dictar veredictes.

NOTA.—En el número pròxim donarem a conèixer el nom de les persones que constituïran el jurat.

El que fa la República pels infants

FA poc que ha transcorregut la Setmana de l'Infant creada per decret del Ministeri de la Governació de l'11 de desembre de l'any passat. Tota una setmana, en la qual organismes oficials, entitats, empreses i tots els ciutadans han dedicat llurs activitats en organitzar actes i festivals per a esplai dels menuts, i qui més qui menys ha fet veritables esforços per tal que llurs carones s'enriïessin en veure el munt de joguines que els estaven destinades.

Passada aquesta setmana d'homenatge a la mainada, volem recordar, des d'aquestes pàgines dedicades a la dona, una labor constant i meritíssima que s'està portant a cap a casa nostra.

No oblidem que aquest any hi ha més infants amb nosaltres, ja que tenim els petits evacuats.

Els Governos de la República i de la Generalitat presten una gran atenció, en mig de les lluites i greus problemes de la guerra i de la reraguarda, a aquest aspecte de tan gran transcendència com és la cura que mereixen els infants, i és al redós dels nostres Governos de Front Popular que ha nascut una sèrie d'institucions de defensa i protecció dels infants, homes de demà que han de consolidar l'obra que avui defensen llurs pares i mares.

Aquesta obra de protecció a la nostra infància ve sintetitzada en una institució admirable: AJUT INFANTIL DE RERAGUARDA, la qual, en un any, ha creat arreu de Catalunya dues guarderies, seixanta-una residències, dues granges escolars, una escola sanatori i dos campaments, amb un total de tres-mil quatre-cents infants acollits.

No farem cap comentari, perquè qualsevol que fos resultaria pàl·lid si ens proposéssim de fer l'elogi d'aquesta obra que és obra de tots els ciutadans antifeixistes per l'escalf que ha trobat, però sí que volem dir que l'obra d'AJUT INFANTIL DE RERAGUARDA va prenent de dia en dia més amplitud, que és en gran quantitat el nombre d'unitats que s'estan habilitant i que, per tant, el nombre d'infants que es poden acollir va essent cada dia més gran.

Mencionarem també que l'Ajuntament de Barcelona, juntament amb els Governos de la Generalitat i de la República, estudien un vastíssim pla de creació de cantines escolars on els infants trobaran l'alimentació adequada i es veuran així lliures de les privacions que fatalment ens porta la guerra i dels perills que per a ells representen. I llurs mares, lliures del neguit que el nodriment dels infants els ocasiona en temps de penúria, podran incorporar-se plenament, absolutament, a les activitats necessàries per a ajudar a vèncer ràpidament el feixisme. I amb això, al mateix temps que assegurar la producció indispensable a casa nostra alleugerint a les mares de les preocupacions que senten per llurs filllets, de fet treballen per l'emancipació de la dona i per la seva incorporació a totes les branques de l'economia social i de la indústria, perquè s'integri plenament a la vida social i política i entrem a la realització de les consignes contingudes en la «Declaració dels Drets de l'Infant», declaració aprovada a Ginebra l'any 1932, incorporada a la Constitució de la República Espanyola i la qual fins ara no ha entrat en ple desenvolupament.

No podem posar fi a aquest comentari sense fer ressaltar que per a la protecció de la nostra infància tenim, sobretot, les conclusions del Primer Congrés Nacional de la Dona, conclusions que ha fet seves i porta a la realitat la Unió de Dones de Catalunya, entitat nascuda d'aquest Primer Congrés Nacional i en la qual hi ha totes les dones antifeixistes de Catalunya, de totes les organitzacions polítiques i sindicals.

Algunes d'aquestes conclusions van encaminades únicament i exclusiva a la protecció de l'infant. Es propugna per assegurar els queviures, especialment en els temps anormals que estem travessant, a les mares que estan en període d'al·lactament i a tota la infància; per la creació de guarderies, sanatoris i escoles per a tots els nens de les dones que s'incorporin al treball. I hem de remarcar aquí la primera consigna llançada per la Unió de Dones de Catalunya: «Pel 8 de març, Jornada Internacional de la Dona, una guarderia a cada comarca», consigna que s'està realitzant ja, ço que fa que tinguem la certesa de què serà una magnífica realitat el que el dia 8 de març hi hagi trenta-vuit guarderies de nova creació.

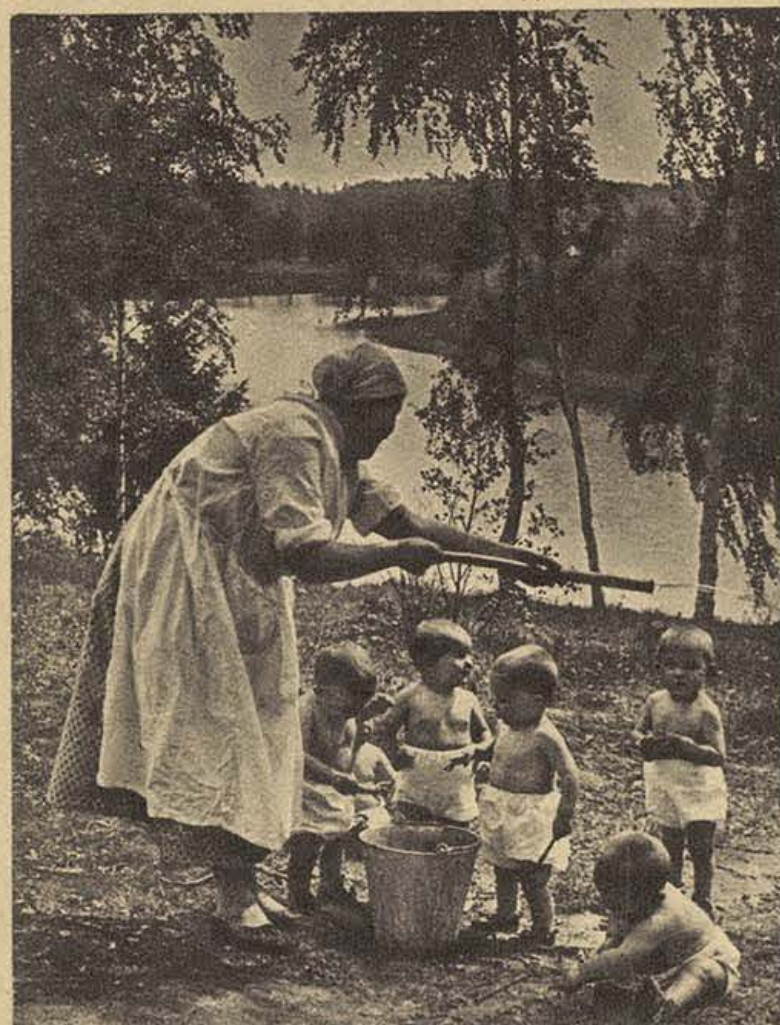
Molt s'ha fet en el nostre país, d'ençà de l'aixecament feixista, en aquest aspecte d'assistència als infants, però s'ha de fer molt més encara. Tots els ciutadans tenim una greu responsabilitat damunt nostre i hem de treballar perquè tots els nostres infants, tal com diu la declaració de Ginebra, siguin posats en condicions de desenrotllar-se d'una manera normal, materialment i espiritual, perquè siguin protegits i educats en el sentiment de llurs millors qualitats, que han d'ésser posades al servei de llurs germans, i hem de fer que l'infant sigui el primer a rebre socors en totes les èpoques.

M.ª DOLORS LASALLE

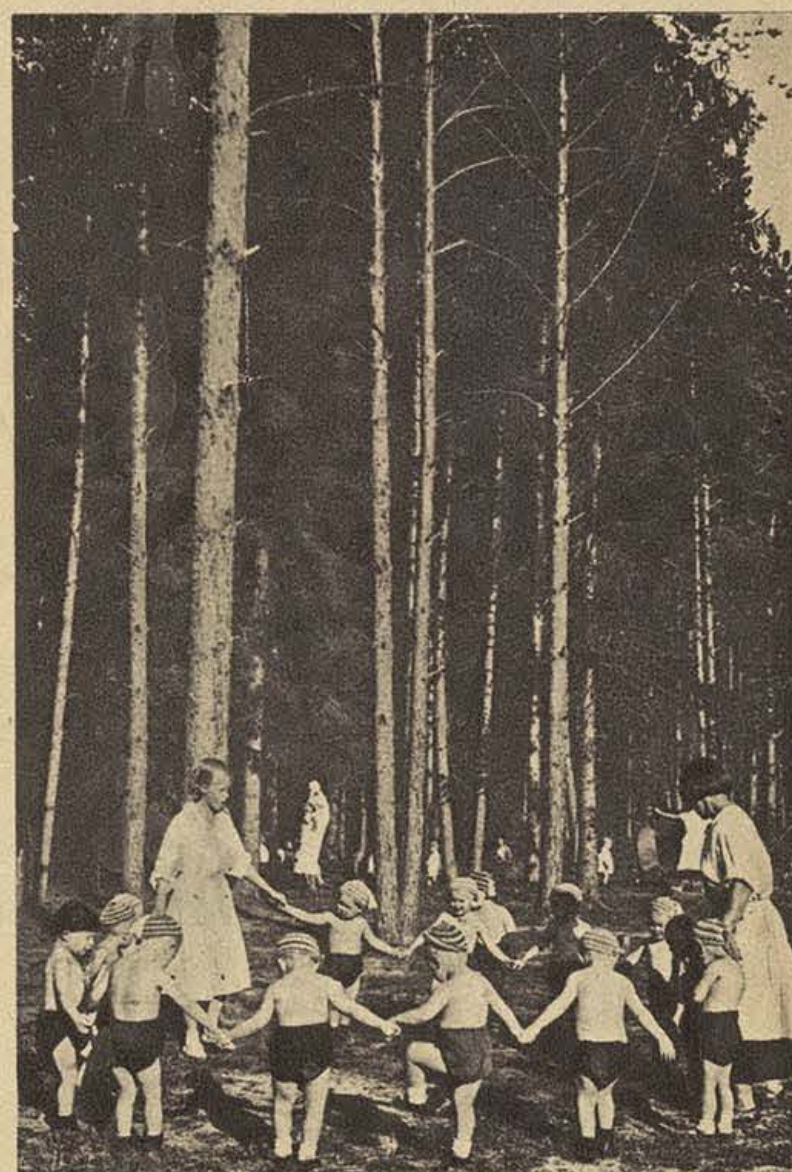
EL NEN A L'AIRE LLIURE

Cal construir, cal treballar. La sorra d'avui serà el ciment o el ferro de demà. L'obra però, serà el resultat del treball alegre i sò.

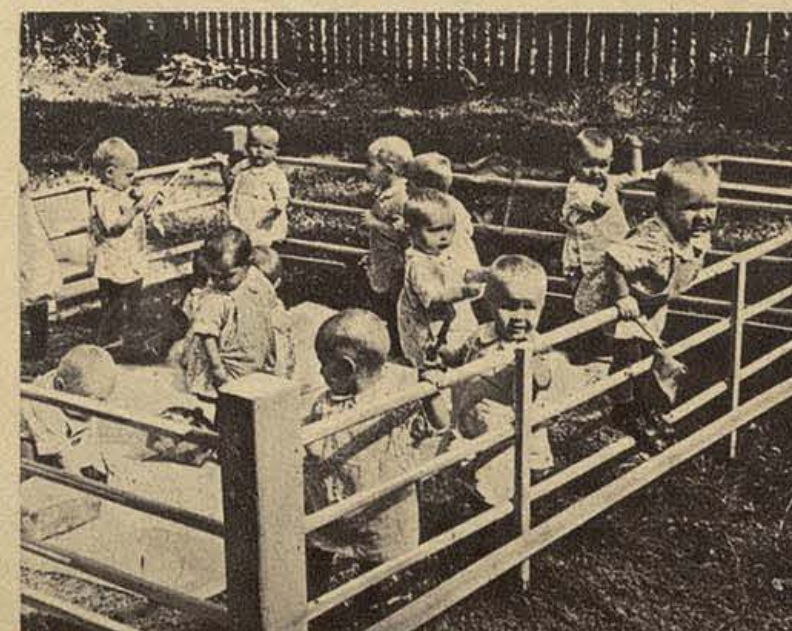

L'hora de la higiene en una residència infantil model.

INFANTS al sol. Els recordeu? Són aquells mateixos que vèiem, amb pena, jugar pels carrers dels suburbis, que sorpreníem atemoritzats com s'enfilaven darrera el tramvia. Són aquells que, deixats de tota protecció, sense un lloc de refugi, anaven com petits vagabunds, com gossos de camí, aprenent tots els vicis del carrer. Són els mateixos que anaven a parar al banquet inhospitalari del Tribunal de Menors, entrenats ja en la delinqüència.

La dansa és harmonia i és coordinació. El nen que balla amb altres uneix amb ells el seu esforç rítmic i s'integra a la tasca comuna — que demà serà el treball—. La coincidència del seu gest, del seu ritme, de la seva voluntat, serveix per a adaptar-lo a la comunitat. La dansa és un element magnífic d'educació que infon al nen el sentit de col·laboració en la vida i en la societat.

Mentre el pare lluita al front i la mare treballa a la fàbrica, el nen creix feliç al redós de les institucions infantils de la República i de la Generalitat.

Són aquests aquells infants que les societats burgeses condemnen a la fam, al fred i a la ignorància. Infanteses plenes de fel, tractades a cops, sobreixint d'odi i, el que és més dolorós, amb una gran covardia davant la vida. Els nens «els pobres», aquests nens que feien pudor i dels quals la senyora que baixava del cotxe davant del saló de te n'apartava la vista amb fàstic i murmurava un irònic «Pobrissons! Per què no els rentarà la seva mare?».

Sap, per què no els rentava, senyora? Perquè mentre vostè rebia la seva manicura i el seu perruquer, el seu pedicur i el modista; mentre organitzava festes mundanes i «gardens parties» de caritat, les mares d'aquests nens rentaven al riu la bugada d'altri, amb un fred espadador, després d'un esmorzar consistent en un bocí de pa sec, i quan estaven ja prou gelades

Ahí, aquells horribles camions amb què hom obligava els infants a banyar-se; avui, el rosat pur de llur nuesa infantil exposada al aire i al sol que tot ho exalta i engrandeix. La casa-bressol, la guarderia, a més de la mestressa antifeixista, ha fet el miracle. S'ha acabat la tristesa damunt el rostre dels infants!

d'hores i hores prop de l'aigua, havien d'anar encara per les cases, on seguien rentant, esgotades les forces de llurs braços febles, i després tornaven a la casa miserable, sense menjar i sense foc, on les esperaven infants abandonats i famèlics, cansats de rodar pels carrers, de recollir burilles, d'aprendre tots els secrets de l'hampa... I aquestes dones, en fi, havien de dedicar-los el poc que quedava d'aquella misèria, d'aquella fatiga i d'aquell viure desesperat... Trobaven els parracs per cosir, els catres desfets, el menjar per coure, els menuts plorant de gana... Aquests són aquells infants sense escola, sense cases-bressol, sense jardins d'infància. Aquests són aquells nens que desconeixien la infantesa, que tenien una mirada d'home que ens feia por i que de vegades es clavava en nosaltres com una acusació punyent... Són els mateixos als quals una mare desventurada, tan abandonada com ells mateixos, havia de deixar a la vigilància d'una veïna; aquells nens que per imprudències queien des d'una finestra del celobert i s'esclafaven contra les fredes lloses del pati; els que calaven foc a llurs vestits amb un llumí que trobaven sobre els fo-

gons i els que es bevien el lleixiu. Tendre carn d'hospital, de cel·la i de prostíbul... Però no els recordeu encara? No. Com podreu reconèixer-los? Aquests són els nens d'una societat lliure que no coneix la injustícia, que no ha de crispar el puny i empassar-se les llàgrimes amb la ràbia de la seva impotència. Aquests són els veritables nens, veritables fills de l'home, amb dret a somriure. No més tragèdies, no més tristesses sobre la infància!

A la fi els nens, tots els nens, tenen dret al sol... Sembla estrany que no hagi estat sempre així, però aquesta és la realitat. Fins el mateix sol se'ls regatejava, se'ls negava a vegades, com se'ls negava l'aigua i l'aire, aquests béns que són per a tots, però que havien passat a ésser possessió d'uns quants. Els infants juguen al sol. El sol els pertany i ells el fan saltar enjogassadament entre les manetes, la petita bola penjada en cada gota d'aigua de la piscina, o bé el persegueixen ca i lla com si fossin grans pallones d'orades. El sol és seu. Això no és tot. El món, l'univers sencer és dels infants. I més encara. El que ja no és de ningú més que d'ells. Aquests nens que no posseïen res, en molt poc temps s'han convertit en els únics amos possibles d'una cosa meravellosa: l'esdevenidor. Matilde MUÑOZ

Salveu, infants! Juegueu! Estigueu alegres! Us neix un món lliure de dolors i d'injustícies.

Aquests eren els infants als quals hom havia robat el somriure.

VEIEM infants feliços i els ulls s'alegren. Els nostres ulls, acostumats ara a veure infants sofrents, nens i nenes del nord d'Espanya foragitats d'allà on tenien la llar i l'escola, pares i mestres. I també aquests altres infants que suava hem vist evacuar Terol, després d'haver experimentat totes les penallures que comporta la rendició d'una ciutat i que no pogueren arribar a nosaltres, que els esperàvem amb els braços oberts, fins que el comandament faciés, inhumà i obcecada, no tingué altre remei que lliurar-se a les forces de la República. I en contrast d'això, aquests infants de la U. R. S. S., lluminosos, riallers, contents de saber-se estimats, ells, els infants, que ten bé entenen quan hom viu per ells i els estima.

Ah! Però els infants russos d'ara fa vint o vint-i-cinc

Un recó del menjador d'una guarderia a Xeliabinsk. Els petits, sota els ulls omorosos i vigilants de la puericultura, han buidat àvidament el plat de sopa i ara ens miren seriosos perquè saben que els fotografien i ens volen mostrar llur rostre satisfet.

Els menuts que assisteixen a una escola dels suburbis de Leningrad es dediquen a cultivar petites plantes. En lloc de l'abecedari i dels «pals i ganxos», aquests infants aprenen en la pròpia natura i s'acostumen a manipular les coses amb traça i utilitat.

A la casa-bressol de la fàbrica d'automòbils Molotov, de Gorki, viuen tranquil·lament i amb tota llibertat. Els menuts no tenen altre treball que el d'escollir les joguines.

anys no vivien tan bé. El govern tsarista intervenia aleshores a la guerra europea i no li interessava la infància. Abans de la guerra, però, tampoc no se'n preocupava, perquè per als rics ja hi havia les escoles de nois i noies nobles i per als fills dels obrers no calia ni educació ni benestar. Després vingué el temes dur i gloriós de la revolució i la guerra contra els exèrcits invasors. Tampoc llavors, mentre duraven les lluites, no podia millorar la sort dels infants, en cara que des del darrer ciutadà fins als més alts dirigents hom no deixava

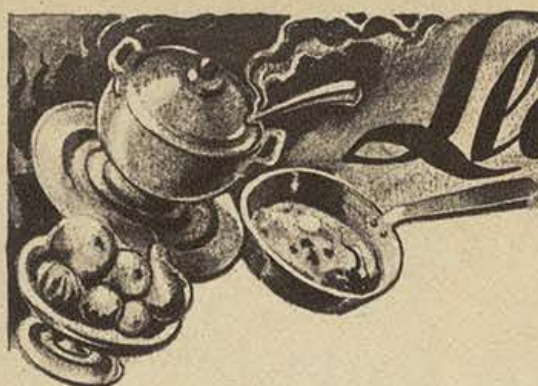
de pensar-hi. I finalment, amb la victòria del poble rus sobre la reacció, comença l'etapa de la reconstrucció total, i en ella una de les primeres preocupacions fou la d'impulsar la creació d'institucions que protegissin l'infant i la mare.

L'avui la Unió Soviètica és el país model en aquest sentit. El programa, en un principi, fou aquest: sacrifici, intensificació del treball, per tal d'aconseguir un nivell progressiu de benestar per a tot hom. Però aquells que primerament se'n havien de beneficiar eren els infants. Des d'un començament no solament a ells no els mancà res, sinó que hom

Aquest petit asiàtic de la regió de Kustanai no s'imagina mai els sofriments dels seus germanets xinesos, ell que mena una existència feliça, lluny de les granades i de les bombes japoneses.

Quatre o cinc anys. Són alumnes d'un parvulari de Jarkov, a Ucraïna. Al país dels plans quinquennals hom no oblidà l'art, i una de les primeres tasques pedagògiques és la iniciació musical.

Alimentació suplementària del nen

EN els casos en què l'alimentació que s'ha de donar al nen resulti insuficient, l'escassetat de la llet pot solventar-se per mitjà de suc de fruita fresca. Els biberons de suc de tomàter cru, de raïm o de taronja ja fa molts anys que s'usen a l'Amèrica per a combatre el raquitisme i l'avitaminosis. Són un complement indispensable quan l'aliment artificial és a càrrec de llet condensada o maternitzada en pols. Per als nens més grandets s'usa amb èxit, durant el deslletament, la farina d'arròs o de blat de moro feta com un puré, on es tira oli fregit en el que s'hagin torrat uns quants grans d'all, ja que l'all és un gran preventiu dels trastorns intestinals dels infants. Un parell de plats d'aquestes farinetes al dia poden anar rebaixant de mica en mica la dosi de llet que donàvem al nen. Les melmelades de pera, poma i pruna són també elements ben nutritius de gran valor, sempre que es tingui la certesa de què estan fetes amb sucre de primera qualitat. Els purés de sèmola, patata, pastanaga, així com els brous fets d'un grapat de llenties, mongetes, arròs i cigrons, tot ben cuit, són excel·lents per als nens de més de dos anys. De fruita fresca se n'hi donarà abundantment, curant, però, que estigui al punt de maduresa.

Consells d'higiene infantil

NO heu d'escatimar sacrificis per tal que el nen vagi net.

Un nen no pot dir-se que vagi polit pel sol fet que se l'hagi banyat una vegada al dia i se l'hagi mudat també un cop al dia. Per tal que vagi veritablement net és necessari que se li mudin sovint les calcetes, totes les vegades... que sigui necessari, i procurar que les natges i les cames es rentin sovint amb aigua tèbia i, després d'eixugar-les bé, empaquetar-les amb pols de talc — però mai amb fècula —. És un costum molt dolent fer assecat les calcetes «perquè puguin tornar a servir». Per tal que la netedat de l'infant sigui completa és necessari que se li renti la boca cada vegada que se li dongui el pit, o quan vagi a menjar si ja està desmammat. La supressió total de la «pipa» entra de ple en el capítol de la higiene infantil. La «pipa» recull tots els microbis de les mans, de terra, dels mobles, de les robes... Les mans del menut han d'ésser escrupolosament netes i les ungles ben retallades i fregades amb aigua oxigenada. Heu de tenir present que acostuma a posar-se el dit a la boca! No deixeu al seu abast res que pugui posar-se a la boca i menys cèntims i altres objectes metàl·lics. Tots els estris en què s'hi faci el menjar del nen sols es faran servir per a això i es tindrà cura de rentar-los amb sabó propi i de repassar-los amb aigua bullida. Després, guardar-los en un armari ben net, si és possible esmaltat a l'estuc, o alguna cosa semblant. S'ha de tenir en compte que el sabó, l'esponja i la tovallola del nen han de servir exclusivament per a ell. És amb tot això i encara amb algunes coses més que aconseguirem que l'infant vagi ben acurat.

Tota dona catalana ha de conèixer el programa de la Unió de Dones de Catalunya. En el proper número de COMPANYYA llegiu importants declaracions de la seva presidenta, Maria Dolors Bargalló.

Llar i Modes

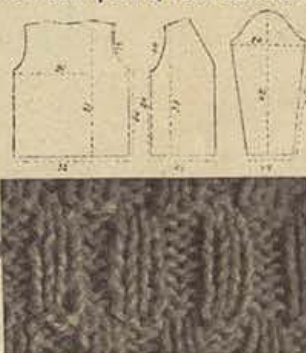
Labors pràctiques per als vostres fills

Una armilla sense mànigues ben confortable

MATERIALS. — Tres cabdells de 50 grams de llana blau marí o beige. Agulles de 3 mil·límetres per al cos i de 2 1/2 per a les gomes.

Punt acanalat de 2 i 2, girant cada vuit passades. A la novena es fan els dos punts del dret sobre els del revés; es segueix així vuit passades més i es torna a començar.

Execució. — *Esquena:* Amb les agulles de 2 1/2 mil·límetres s'agafen cent punts, fent canals de

2 i 2, amb una amplada de 6 centímetres. Llavors es comença la canal en sentit contrari amb les agulles de 3 mil·límetres, fent els punts del dret sobre els del revés. Augmenteu cada dos centímetres i mig un punt a cada costat, i resultaran vuit punts d'augment. Quan sigueu a uns 30 centímetres de la part de baix, comenceu les cises disminuint, cada vegada que comenceu la passada, dues vegades tres punts, dues vegades dos punts i dues vegades un punt. Segueixi's recte fins a la musculera, que serà més o menys a uns 45 centímetres de la part de baix. Les musculeres es tanquen en tres vegades i el coll en una sola.

Davant. — S'agafen també cent punts amb les agulles del 2 1/2. Es fan primer uns 6 centímetres de goma i es comença ja, amb les agulles del 3, a fer els punts acanalats. S'augmenta un punt a cada costat cada 2 1/2 centímetres, fent així uns vuit punts d'augment a cada costat. Als 30 centímetres es comença ja la cisa per a les mànigues, igual com s'ha fet per a l'esquena. Als 40 centímetres de la part de baix es fa el coll. Minvant al mig divuit punts, es deixa un costat sense fer i es continua el coll minvant tres vegades dos punts i tres vegades un punt. Segueixi's llavors recte fins a la musculera, la qual

es tanca en tres vegades, i igualment es fa per l'altre costat.

Coll. — Es torna a plegar el coll amb cinc agulles del 2 1/2, agafant noranta-sis punts acanalats de dos en dos i fent-ne uns 3 centímetres. Tanqueu. Faci's igual a cada cisa, muntant vuitanta-vuit punts.

La moda i els infants

Algunes idees pràctiques

DES de fa alguns anys la moda infantil ha fet un gran tomb, afortunadament vers un sentit de comoditat pràctica i d'higiene. Seria absurd que guarníssim un nen amb tot de penja-relles inútils, que l'obligarien a estar-se quietó perquè no se li desfessin les cintes, les llaçades i les flors, mentre uns altres infants més sortosos corren i salten lliurement. Actualment la moda infantil és tot senzillesa i deixa el petit cos en una ampla llibertat de moviments i dona nous encants.

Dels vestidets dels nens d'aquests models, sorpresos en ple moviment, el de l'esquerra està fet amb llana escocesa, amb pitral i coll de piqué blanc. El vestit de la nena és de franel·la blau pastell, amb una franja beige clar. El coll i els botons són del mateix color. El de carona més seriosa porta senzillament un abric de «panyet» blau marí, amb la boina posada amb elegant deixadesa, cobrint-li apenas els rinxolats cabells. Tots tres models són de confecció tan senzilla, que qualsevol mare que tingui un xic de nocions de tall pot executar-los.

Correu de Companya

UNA DESESPERADA. — Tinc una jaqueta molt tacada del coll i les solapes i no em decideixo a portar-la a la tintoreria. Podríeu dir-me alguna fórmula casolana per a netejar-la jo mateixa? He provat la benzina sense resultat.

També us agrairia que em diguéssiu com ho he de fer per a planxar un vestit de vellut que està molt arrugat.

— Per a netejar la vostra jaqueta no cal que us desespereu. Agafeu aigua ben calenta, tireu-hi un raig d'amoníac, i amb un tros de tovallola o amb un drap gruixut fregueu fort la part bruta fins que les taques hagin desaparegut. Tingueu cura de posar un altre drap a sota de la tela, i planxeu-la una mica humida.

Quant la segona pregunta, agafeu el vestit i passeu-lo pel vapor d'aigua, per la part del revés, naturalment, i us quedarà desarrugat i bonic. Podeu fer-ho aprofitant el vapor que produeix una olla d'aigua bullint.

UNA CURIOSA. — Sóc una noia ignorant en qüestions polítiques, però m'agradaria saber per què els partits obrers es diuen marxistes. Què vol dir la paraula «marxista»?

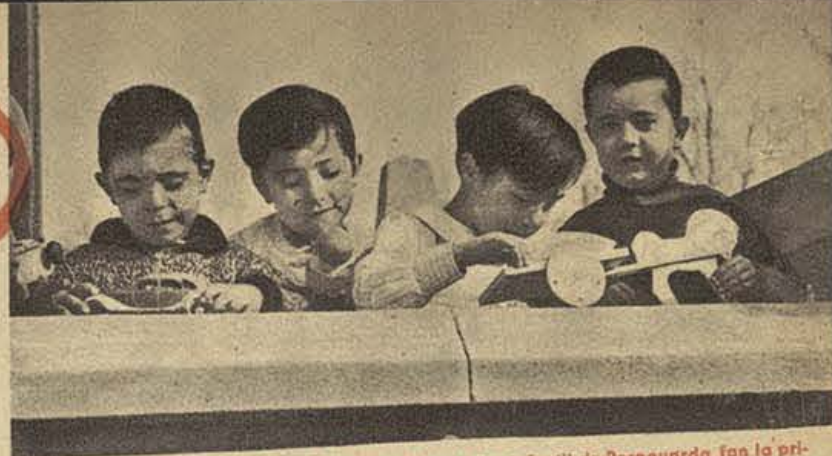
— La paraula «marxista» prové del nom

Marx, i es diuen marxistes aquells partits que segueixen les doctrines de Carles Marx, filòsof alemany (1818-1883) fundador del materialisme històric.

UNA MESTRESSA DE CASA. — Voldria fer treball útil per a la guerra, però sóc jo sola a casa per a tenir cura dels meus pares i germans, i no em resta temps per a incorporar-me a un treball de reraguarda. Què podria fer des del meu lloc de mestressa de casa?

— Pot fer molt «Una mestressa de casa» si té entusiasme. Entre els veïns, al mercat, a les cues, a tots els llocs on es troben altres dones, vigilant aquelles i aquells que aprofiten qualsevol contrarietat per a sembrar el descontentament entre el públic, fent que es desconfii del Govern i del final de la guerra; aquella gent que comenta les boies de les ràdios faccioses. Cal combatre aquesta gentola desemmascarant-la i denunciant-la a les autoritats. Cal denunciar també els acaparadors, els que venen els articles a preus superiors als que marca la taxa. Aquesta és la tasca d'una mestressa de casa veritablement antifeixista, i així s'ajuda a guanyar la guerra.

infants i joguines

Sobre la barana, aquests infants acompanyats per Ajut Infantil de Reraguarda fan la primera prova de les joguines que hom els acaba de lliurar.

Aquests tres infants han trobat un bon company en la joguina, un company que es pota totalment a l'hor servei i no es queixa ni es subleva quan aborreix de la seva paciència. L'única cosa que pot succeir és que al cavall se li trenqui una pota, a l'elefant li fagi una roda i a la nina se li peli el nas.

TOTS els infants juguen, amb joguines o sense. La joguina, però, dins el món dels infants, és quelcom de transcendental. Això es veu en tot el seu abast en el cas dels infants que se'n troben mancats. Hi ha criatura que ha viscut cinc o sis anys de la seva infantesa amb el pensament fix en una joguina anhelada, una joguina que pel seu preu o per deixadesa no ha pogut tenir. L'infant es fa gran sense haver vist satisfeta la seva il·lusió més viva. De mica en mica se'n oblidava. Qui gosarà dir, però, que aquell íntim fracàs no deixà un rastre d'amargor en el tendre esperit? Tal vegada molts homes i dones que avui adquireixen un munt de joguines per a llurs fills o les porten als establiments d'assistència, no seran d'aquells que de petits visqueren somniant les joguines que no pogueren atrapar llurs mans cobejadores i inquietes?

Avui dia tothom pensa en els infants. Segurament perquè molts dels que estan en llocs de responsabilitat no provenen de les classes privilegiades i recorden el viure deficient de llur infantesa. Des dels organismes superiors de govern fins a la més modesta empresa obrera hom ha treballat per a donar esplendidesa a la Festa del Nen.

Quan veieu un grup d'infants entretinguts en llurs jocs tranquils i apaciguats, no adieu més que mai els malvats que els llienen bombes i que amb tanta facilitat destrocen llurs coscos tendres i apaguen llurs veus encisadores.

Ara presenciem això sense donar-hi importància, però pensem en el que ocorria uns anys enrera. Festa dels Reis. Molta solemnitat. Tothom pensava en els seus fills. Algú també regalava joguines als nens pobres: hom feia caritat. Ara, però, passen altres coses. Hi ha un corrent de simpatia molt més ample i profund envers l'infant, que es demostra amb un interès no solament pels propis fills, sinó per tots els infants en general. I en lloc de caritat, solidaritat, germanor...

En ocasió de trobar-me a l'oficina d'Ajut Infantil de Reraguarda vaig poder presenciar com arribava una nena acompanyada del seu pare, amb una nina i un cavall que amb prou feines podia dur.

—Vinc a portar aquest cavall per a un nen que no tingui cap joguina— va fer.

—I la nina?— li digueren.

—La nina és per a mi. El meu pare vol que jo tingui una nina i jo vull que hi hagi un nen que també tingui un cavall.

Aquesta actitud generosa permet que organitzacions com Ajut Infantil de Reraguarda puguin portar l'alegria al cor de molts infants assistits, uns evacuats de Madrid i del Nord, altres orfes de la guerra contra el feixisme. Per tal de fer-nos càrrec de la manera com reben les joguines els infants que viuen en col·lectivitat, hem volgut presenciar el repartiment de joguines a la residència que l'esmentada institució té a l'avinguda del Tibidabo i que porta el nom d'aquella dona sensible i heroica que fou Rosa Luxemburg.

Els mestres —un matrimoni jove— que tenen cura dels setanta infants allí acollits, havien preparat amb la més gran reserva l'arbre de Noèl. Després de dinar, els nens van a la terrassa plena de sol. I allà els espera la gran sorpresa. L'arbre curull de joguines i el pare Noèl saltant i ballant com un avi que ha perdut el sentit. I no en vulgüeu més de xivarri i d'alegrois. Ah, l'imprevist! Cap d'ells no sap encara la joguina que li correspondrà i tots els ulls brillen de cobejança i felicitat.

Quico —un petit asturià— agafa una màquina de tren, l'estreny i se la vol quedar. Però els altres nens protesten.

—No, no! El tren és per a tots —li diu en Joanet, un nen orfe de nou anys—. Les joguines petites són per a repartir, però les grosses no. No ho veus que no n'hi ha una per cada u?

I Quico es posa a plorar perquè vol el tren per a ell tot sol. I una noieteta l'aconsolet.

—És que aquest nen fa poc temps que és amb

nosaltres i és tan petit...!— I la nena, amb posat de dona gran, continua: —Ja anirà veient que sempre pot jugar amb totes les coses, encara que no siguin d'ell tot sol.

—I si us agrada a tots una cosa, no us baralleu mai per a jugar-hi?

—No gaire —fa la menuda—. Jo ja hi era l'any passat i només ens vàrem enfadar els primers dies. Hi havia un nen que li deien Chispita, que ara és a una colònia de Puigcerdà perquè no està gaire bo, que va donar una puntada de peu a un altre nen que es deia Celestino. I això perquè teníem un violí i en Celestino el tocava sempre i no el deixava mai a ningú. Però el mestre ho va saber i ens va prendre el violí fins que vam estar ben avinguts, i des de llavors hem procurat de no barallar-nos.

—I no us heu barallat més?

—No; per aquestes coses no. Ara, aquest any no sé què passarà. Com que hi ha nois i noies nous i no estan tan fets com nosaltres a jugar amb les coses que són de tots...!

Jo veig que els ulls de la noieteta glateixen. Ara estan repartint les joguines petites. El pare Noèl les va donant i ella ja voldria tenir la seva.

—Vés —li dic—, que ja et tocarà a tu.

I Quico, que estava allà amb nosaltres, on és? Ah! Està en un recondit, provant de fer córrer un automòbil de corda. Quant li durarà el petit objecte? Segurament molt poc. Qui podrà ésser un pare Noèl que satisfés a tot moment la voracitat d'aquestes mans menudes i destructores, d'aquests ulls insaciables i inquietes. Perquè si algú em fes la pregunta «Qui és la persona més feliç?», jo li respondria «Aquell que té o cerca la missió de fer feliços els infants».

F. P.

Aquesta nena, tan bon pastissa, pogué haver la nina, s'allunya dels seus companys i cerca en la solitud l'ocasió de contemplar-la, com si no es sabés avenir de tenir entre els braços quelcom tan bonic com desitjat.

Fili

Com salvatgina engelosida pel cadell, jo la vidu passaria vora d'ell.

Hola, cadell: dóna'm l'anell picapedrell!

Arremetria amb urc de guerra tota gent i ma dent el guardaria d'altra dent.

«Denteta dent» dirà la gent; i tu, content.

Clementina ARDERIU

Matinet matinet

Matinet matinet la filla es desperta. És que el raig de sol ja llua a la finestra o el toc de les hores li tusta l'orella? Què voldrà la nina, tan matí desperta, que estira els peuetes i els braços aixeca?

Matinet matinet alça les parpelles i s'omple de roses la corona tendra. Matinet matinet la boqueta oberta, moixó arrupidet que vol la minestra. Jo acosto al meu pit la nina de cera.

Matinet matinet un llavi recerca, mig badat i encès com una poncella. Matinet matinet, bellugant la festa, sembla un cobridet la meua filla quan xucla el meu pit i amb llet s'ennuega.

Matinet matinet au, correl, de pressal que a fora fa fred i tu ets petiteta. Acluca els ulls blaus, sigues bona nena, i torna a fer un son llarg com les ametlles, que dormen i dormen dins de la closqueta.

Francesca PRAT

Cavall

Mare, em faria un cavall d'un ymet. I me n'aniria a cavall de l'aire.

I a vos us veuria lluny, pelita, i jo us duria més lluny, prò a dintre.

I tornaria a cavall d'un somni. I vos en veure el cavall, —Fill meu! —, me l'embridarieu!

Palmira JAQUETI

Tres aspectes del repartiment de joguines a la Residència Rosa Luxemburg, d'Ajut Infantil de Reraguarda.

NTS A LA U.R.S.S.

Infants de la Rússia Àrtica al pati de llur guarderia. No cal dir que estan habituats a la neu, perquè hi passen llurs joguines com fan els nostres infants damunt l'arena dels parcs.

els volta de tot allò superflu que els dona alegria: tingueren la joguina, el vestit bonic, el gaudi dels milors edificis, dels parcs i jardins... I nasqueren a milers les guarderies, les cases-bressol, les escoles, clubs, jardins d'infants, residències, campaments de vacances...

A Rússia augmenta de dia en dia la natalitat. Per tal d'aconseguir-ho no cal fer les campanyes que es fan en els països de tipus burges i principalment en els de règim feixista.

Antoinette Langlois, periodista francesa, en la visita que féu a la fàbrica «Dynamo» de Moscou, preguntà a una obrera:

— Quants fills tens?

— Quatre i un altre que en porta.

— Si que els valenta — li digué la francesa —. Al meu país les dones s'esgarriren de pensar que en poden tenir tres.

— Acl'es diferent. No veus que de petits no ens

Una piscina infantil a Moscou. En el cor de la gran ciutat trobareu infinitat de llocs destinats als infants: camps d'esports, jardins, clubs, piscines, etcètera.

donen gaire feina? Just el temps de l'allament. Més tard passen tot el dia a la casa-bressol. I els més grandets ja fan tant de goig i són tant feliços... No em faria pas res de tenir-ne vint; veuria vint carones rialleres al meu costat i sentiria vint veus que em dirien mare.

A part de les escoles de tota mena i cases maternals, solament a Moscou hi ha vint-i-sis parcs infantils, amb lloc per a exercicis físics, jocs, petits teatres,

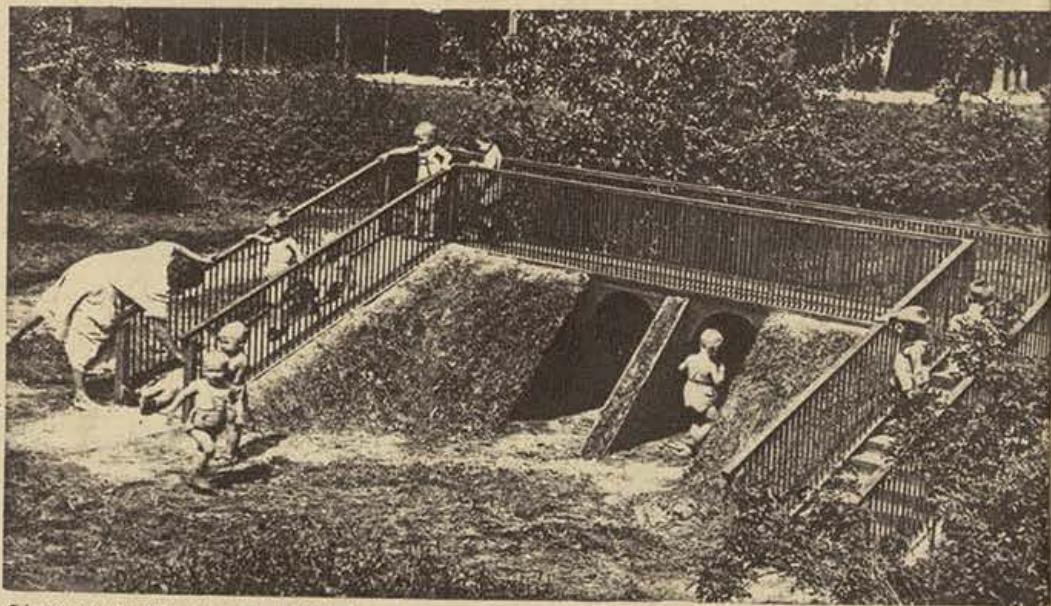
llacs amb barquetes, biblioteques, botigues, palaus i trens en miniatura...

Dels infants russos es pot dir que viuen en un món de rondalla. I per aconseguir aquesta meravella no ha calgut la vareta màgica. El prodigi ha estat realitzat per un poble que ha lluitat en ríes de privacions i de sacrificis. Avui dia milions d'infants del país dels samoiedes, de les planes fructíferes d'Ucrània, de la Turkmènia, del Caucas, de Kirguizia, del Kasakstan, de Mongòlia i de tants i tants països, tots els infants d'una sisena part del món ja no sofriran més.

La Santa Rússia ja no existeix, aquella Rússia malaurada de Dostoiévski i de Txhekov. Ja cap escriptor no podrà deixar-nos una visió tràgica de la infantesa. I les noves generacions no coneixeran aquell cercle odiós que ofegava la vida infantil i que tan magistralment descriu Màxim Gorki en «La meua vida d'infant».

On són ara les criatures famèliques i vagabundes, tristes i degenerades, que creixien en mig del més gran abandó en els baixos fons d'una societat injusta i prostituída? Oh!

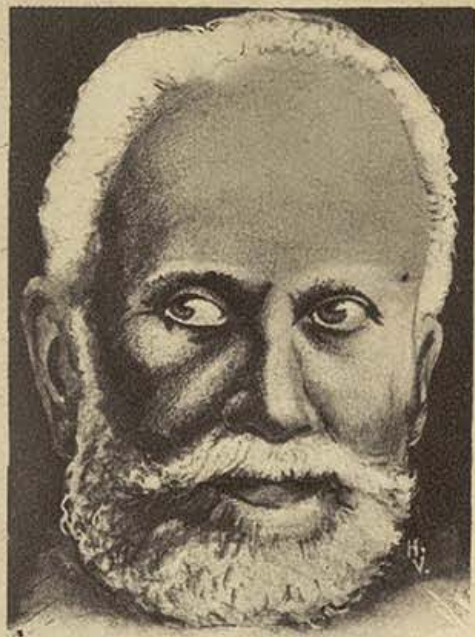
Ara s'ha fet la llum. S'ha realitzat un miracle. Un miracle d'aquells que poden fer els homes sempre que s'ho proposin i siguin prou generosos per a morir si cal, establerts contra les forces obscures i decadents que no volen deixar el pas lliure als forjadors de la nova societat.

Els passen la vida en la pau dels jardins. Mentre la gent gran treballa, ells en són els amos i barregen llur criadoria enjogassada amb la xiscladissa dels ocells. És a Kúnsk on hom ha aprofitat una magnífica finca per a instal·lar-hi una escola maternal.

Un cos sa i un esperit lliure de prejudicis. Això que ha estat un ideal d'educació a tots els països, però que mai no havia arribat a realitzar-se en tota la seva plenitud, ha pogut ésser aconseguit a la pàtria dels treballadors. No solament els fills de les classes benestants poden experimentar la joia que proporciona la pràctica dels esports, sinó que tots els infants, sense excepció, són acollits en organismes i institucions que els procuren tota mena de gaudis.

La infantesa dolorosa de Pau Iglesias

que hom no li coneixia família, els seus objectes passaren a la beneficència.

Lavors vingueren dies durs i terribles. S'esgotaren els darrers recursos. La mare no trobava feina i els fills no podien anar a l'escola. La vídua de Pere de la Iglesia Expòsit i els seus fills hagueren de parar la mà feble i tremolosa, hagueren de sol·licitar la compassió dels passants. No costa gaire d'imaginar el sofriment d'aquelles éssers sensibles, trasplantats a la capital desconeguda, desamparats, sense el consol de l'amor o la veïna, ells que, encara que fossin molt pobres, allà en el tendre país gal·lec estaven fets a totes les delicadeses i afectes.

La roba modesta i apedaçada que havien portat s'anava esmolant i de mica en mica queia a trossos. Amb prou feina podien anar calçats, i no sempre podien fer sopes del pa que recollien, perquè els mancava la llenya. La pobre mare, sempre tan animosa, va arribar a perdre les esperances i temia que mai més no podrien aixecar-se de l'estat d'aclaparament a què havien arribat.

Un dia un transeünt, compadit, li digué:
—Per què no porteu els vostres fills a l'hospici? Allà els donaran menjar i ensenyament.

—No hi havia pensat mai, però compreneu que teniu raó —respongué Joana Posse—. Digueu-me com ho he de fer.

—Oh! No hi pot entrar tothom qui vol, perquè no hi ha prou lloc. Però el diputat visitador de l'hospici és parent meu i us vull ajudar.

Amb unes lletres n'hi hagué prou. Al cap de tres dies Pauet i «Manuelín» eren a l'Hospici de Sant Ferran de Madrid. Els dos germanets conegueren llavors la solitud i l'enyorrança.

Pauet vivia concentrat en ell mateix, estudiant, llegint i preocupant-se a tothora del seu germanet petit. Més que jugar amb els altres nois, ell com-

i es conformà a ésser impressor i a viure a l'hospici, amb el seu germanet.

Per Nadal de l'any 1862 Pau Iglesias demanà al director de l'hospici que li deixés anar a passar les festes amb la seva mare i el seu germanet, però aquest permís li fou negat. El petit impressor, segur com estava d'ell mateix, es rebel·là per primera vegada a la seva vida i anà a reunir-se amb la seva mare i el seu germanet. L'endemà de Nadal tornà a l'hospici, a l'hora de començar la feina, però fou severament renyat i colpejat pel director. Llavors ell treballà com tots els dies, però després d'haver plegat recollí totes les seves coses i en un moment en què ningú no el veia s'escapà de l'hospici per a no tornar-hi mai més. Tenia dotze anys i va creure que trobaria feina en qualsevol impremta i podria ajudar la seva mare.

Durant tota una setmana recorregué les imprentes de Madrid. Enlloc no necessitaven un aprenent, i el pobre infant, amb prou feines abrigat, sentia com se li anaven glaçant les esperances. Finalment el llogaren guanyant dos rals al dia.

Lavors començà per aquell infant una època de lluita duríssima, lluita per aconseguir la remuneració deguda al seu treball, lluita per aconseguir una cultura que desitjava i, més endavant, lluita, no en benefici propi, sinó dels altres, quan veia que els treballadors eren iniquament tractats.

Canviava de cinc o sis imprentes per tal d'obtenir millors d'un rai o de dos rals diaris.

Amb motiu de la crisi de la indústria tipogràfica que vingué com a conseqüència de la repressió del 66, li fou rebaixat el salari tot i fent un treball perfecte. Quan ell en protestà l'amo li va dir:

—No veus que ets un bordegàs? Què reclames tu? Encara gràcies que et dongui feina.

—Es cert que només tinc quinze anys. Però vull que em digueu si n'hi ha un altre que faci millor treball que jo. I no sóc tot sol, sinó que he de mantenir la mare i un germà.

—Mira, si vols marxar ja pots. Jo no et pago més —digué el patró.

Per tal de no quedar sense feina, Pau cedí, però des d'aquell dia va veure clarament que sense unió i mutu ajut els treballadors sempre serien explotats.

Als disset anys anà a parar a la impremta on tiraven la *Gaceta*. L'amo tenia el treball a preu fet, dividit en tres categories, i com sigui que volgués rebaixar el preu de la primera categoria, encara que a ell no li anés res, Pau Iglesias es posà a defensar els interessats i portà la veu cantant. El resultat fou que ell i un altre company foren acomiadats.

Lavors passà una de les èpoques més desastroses de la seva vida. El seu germanet morí, tuberculos. Pau Iglesias i la seva mare passaren novament dies de fred i fam. Els més importants impressors s'havien confabulat per a no donar-li feina.

Amb el triomf popular del 68 vingué una època de prosperitat per a les arts gràfiques. Ràpidament augmentà el nombre de diaris i revistes i Pau Iglesias començà a guanyar els salaris que li corresponien i pogué adquirir llibres.

Fou aleshores que inicià la seva activitat pública. Fou dels primers afiliats de l'Associació Internacional de Treballadors. Ajudà gratuïtament al tiratge de *La Solidaridad*.

Als vint-i-tres anys fou elegit president de l'Associació de l'Art d'Imprimir, amb la qual havia de constituir més endavant el foment de la U. G. T.

Esmerçà també enormes energies en la creació del Partit Socialista Obrer Espanyol. Experimentà tota mena de persecucions, però ell seguí lluitant, lluitant contra els seus enemics, els capitalistes i els governants, i contra la tuberculosi que minava el seu cos feble. Però amb la seva ferria voluntat vencé tots els obstacles. Pel seu propi esforç esdevingué gran orador i polític, guia i mestre de lluitadors.

templava com jugaven. Demostrava ja aleshores el seu gran temperament reflexiu. Ell era més feble que els seus companys; tenia el rostre serè i pàl·lid i uns ulls blaus que manifestaven sinceritat i grandesa d'ànima. Era l'àrbitre de totes les discussions i picabaralles entre els asilats. Mentre fou ell a l'hospici, gairebé mai els conflictes no transcendiren als mestres o a les germanes de la caritat. Tot i ésser tímid, es posava sempre a la banda del feble que era atropellat i la seva valerosa indignació vencé la brutalitat dels altres.

Però malgrat la intensitat de caràcter del petit Pau Iglesias, era físicament malaltís, i això se li accentuà a l'hospici, a causa de què moltes vegades li repugnava el menjar i s'anava decandint. Com enyorava el menjar senzillíssim, però saborós, de la seva mare! En diferents ocasions emmalaltí, i per haver-li fet en una d'elles una medicació equivocada contragué el pobre infant la malaltia gàstrica que no l'havia d'abandonar mai més.

Tenia onze anys quan acabà amb èxit l'estudi de les primeres lletres. Llavors se li plantejà el problema de l'ofici. Cinc se'n cursaven a l'hospici: fuster, manyà, sastre, sabater i impressor. A Pau Iglesias no li costà gaire decidir-se. Després de la seva mare i de «Manuelín», no eren els llibres el seu gran amor? No despenia ja, petit com era, els pocs diners que arribaven a les seves mans per a adquirir les històries de *Los Infantes de Lara*, de *Orlando furioso*, *La redoma encantada* i altres?

Sí. Ell seria impressor. Faria llibres i sabria abans que l'altra gent el que dirien aquests llibres.

Molt aviat fou pràctic en el mecanisme de la composició, però com sigui que per la seva edat hom no li podia donar per acabat l'aprenentatge, era utilitzat per a portar les proves d'una banda a l'altra. Per cert que fent aquesta tasca tingué ocasió de conèixer un alt funcionari del Ministeri de Foment, el qual, apreciànt la intel·ligència i espontaneïtat del petit aprenent, el volgué adoptar com a fill i donar-li carrera. Ell, però, veient que «Manuelín» i la seva mare no podrien beneficiar-se tot seguit de la seva sort, refusà el privilegi

AQUELL petit gal·lec de rostre delicat no s'hi sabia avenir a la vida enutjosa de l'hospici. Ell i «Manuelín», el germanet de cinc anys, enyoraven aquell temps joïós del Ferrol en què podien córrer lliurement per la platja i pels camps sempre verds. Llavors estaven amb el pare i la mare. El pare gairebé sempre era a treballar i no els parlava gaire. Però quan mirava el fill gran ho feia d'una manera tan afectuosa que aquest sentia ganes d'abraçar-lo. La mare, en canvi, era més parladora i sovint li contava rondalles.

El pare havia mort, i la mare, aquella mare tan bona i estimada, havia pensat d'anar a Madrid.

—Anirem a trobar aquell oncle que està a la casa del Comte d'Altamira. Ell ens ajudarà. Es recorda de mi, encara que hagin passat tants anys; de la petita Joana, que li pujava als genolls i jugava amb ell.

—Només en tenim un d'oncle? —li preguntà Pauet—. I el pare no en tenia d'oncles?

—No. El teu pobre pare no tenia ni pare ni mare.

I el fill de Pere de la Iglesia Expòsit, marrec de nou anys, començà a comprendre per què el seu pare havia estat sempre un home trist.

—Però no t'amoïnis, fill. Estic segura que aquest oncle de Madrid ens estimarà molt. Ja veuràs com tu i «Manuelín» podreu tenir un bon ofici.

I així fou com Joana Posse vengué els mobles i tot allò que no podien dur. Per a portar la roba i els atuells va fer tractes amb un traginer que anava amb dues mules. Ells no tenien prou diners per a fer el viatge amb diligència, i a peu emprengueren la marxa vers el Madrid llunyà, darrera les mules carregades, una de les quals portava «Manuelín», massa feble i petit per a caminar.

Que agradós fou per als menuts aquest viatge, que durà tres setmanes! Tres setmanes de dolça i esplèndida tardor, transcorregudes a l'aire lliure, travessant vinyes i horts, prats i rostolls, boscos i fruiters; ara enfilant les superbes collades, més endavant creuant valls atractives o planúries monòtones. Les terres de Galícia, Lleó, Zamora, Valladolid, Àvila i Madrid anaven reflectint-se en els ulls admirats i intel·ligents del petit Pau Iglesias. Com podia pensar ell que la terra que ara se li oferia magnífica i acollidora li seria ben aviat avara i cruel sobre els carrers i les places fangoses de Madrid?

Mare i fills feren parada allà on la nit els atrapava. A tot arreu trobaven l'hostal modest que els facilitava el més modest estatge: un cobert, on dormir a terra, sobre sacs de palla, i un recó a la cuina o bé a l'eixida per a fer el menjar. I amb quin gust s'empassaven les sopes d'all i les patates al caliu després de la caminada de tot un dia! L'endemà al matí, a trenc d'alba, ja emprendien novament la jornada i no paraven fins al migdia, que reposaven en un altre hostal o bé aprofitaven una ombra o una font que se'ls oferia pel camí.

El petit asilat recordava sempre amb fruïció aquest temps del llarg viatge. Quin goig poder menjar raïms i peres, castanyes i figues, sense haver-les de comprar!

Com era, però, que els fills de l'abnegada Joana Posse haguessin anat a parar a l'Hospici de Sant Ferran? Arribats a Madrid, gairebé sense recursos, després d'haver-se aposentat en lloc humilíssim, anaren a la recerca del que havia d'ésser llur salvació. Després de vèncer tota mena de dificultats, arribaren al palau d'Altamira i demanaren per l'oncle. Ningú no el coneixia. Finalment, un vell cuiner el recordà:

—Oh, sí! El vostre oncle morí fa temps. Com

La seda

MIREU el lent anar i venir del cuc de seda sobre la verda i gemada fulla de morera: és un encisador espectacle. Mireu el seu ràpid i graciós devorar, eixamplant grans cercles a l'olorosa fulla. Fixeu-vos en el seu ensopiment, quan ja el temps i la gormanderia l'han fet adult, i com cerca un reconet apropiat per a construir la seva gentil presó... Aleshores segrega un fil finíssim, gairebé invisible, i construeix al seu voltant, a poc a poquet, el capoll lluent, de color blanca, rosa o daurada...

Després hi ha el soroll de les grans màquines en activitat, l'anar i venir dels obrers, el tràfec incessant de les mercaderies... Aquell fil finíssim, treballat junt amb altres, teixit i tenyit, ha esdevingut una gran bandada cruixent i policroma que s'escampa pel món. I tot és l'obra d'aquell petit animaló golafre.

Indústria sedera: teixits i més teixits brillants, tornassolats, de caient i tacte suavisims, que constitueixen una magnífica font de riquesa per al país que els produeix i que els exporta. Al segle XVIII la manufactura de sedes era considerada com a típicament espanyola. Però aquell esplendor industrial decaigué, i més endavant no sols minvà l'exportació, sinó que el set per cent del consum interior d'Ibèria calgué ésser importat.

Existeix una idea absolutament falsa i perjudicial per a aquesta indústria i per a tota l'economia. Crisi i seda semblen incompatibles. No es considera la fabricació de tal categoria de teixits com una manifestació més del moviment fabril d'una contrada. Hom oblida, generalment, que hi ha un cens nombrós d'obrers —obrers ni més ni menys que els altres— que subsisteixen per llur treball en aquesta branca manufacturera. I que el consum de qualsevol producte nacional afavorirà el benestar social i econòmic del propi poble.

Tots aquests errors, tots aquests oblits, indueixen el consumidor a considerar la seda com un article de luxe, i en el moment en què es presenta la crisi econòmica col·laboren involuntàriament a aquesta crisi, negant-se a adoptar el teixit de seda. Semblant actitud és així mateix completament de perjudici: sedes i mesclats —que també s'inclouen a la indústria— no sols no tenen el preu fabulós dels articles de luxe, sinó que, ben sovint, costen menys que altres articles, que la llaneria, per exemple.

No ens hem de deixar emportar per falsos miratges, ni influir per les aparences massa fàcils. És sempre un crim de les patriotes abandonar, desfavorir, tot el que pot esdevenir una riquesa per la terra on es viu i es treballa.

Considerant-ho així, el Foment de la Sericicultura Nacional portà a terme una campanya activíssima per a què el nostre país reverdis les glòries que com a gran centre exportador havia conquerit el segle XVIII, i suscità novament la naixença del cultiu del cuc de seda. Els resultats van ésser magnífics.

Per altra banda, a l'any 1933 fou creat el Comitè Industrial Seder. El seu objecte era el de desenrotllar intensament la capacitat de la indústria i emprar aquell excés d'utilitatge per a la manufactura de la seda motivat per la guerra europea. L'esmentat utilitatge romaní inactiu; era perfecte, produïa i produeix els més delicats i bells articles, que en franca competència amb els d'altres països podien envair els mercats estrangers.

Es tracta, doncs, de seguir una línia lògica i clara de treball i de consumació. El Comitè Industrial Seder propugna el principi que cap teler de seda no ha de restar inactiu, per a fomentar el moviment fabril nacional, per a reduir el nombre d'obrers seders sense feina —inadaptables a qualsevol altra professió— i per a obtenir, definitivament, un sòlid prestigi internacional d'exportadors.

I si tots tenim consciència del nostre deure de patriotes, tan sols si ens interessa el benestar mitjà social, que és el benestar a casa nostra, ajudarem i col·laborarem dins del nostre paper —de productor o de consumidor— al ràpid eixamplament de la indústria de la seda, bandada policroma que portarà a tots els recons del món el testimoni del nostre treball i del nostre progrés indeturable.

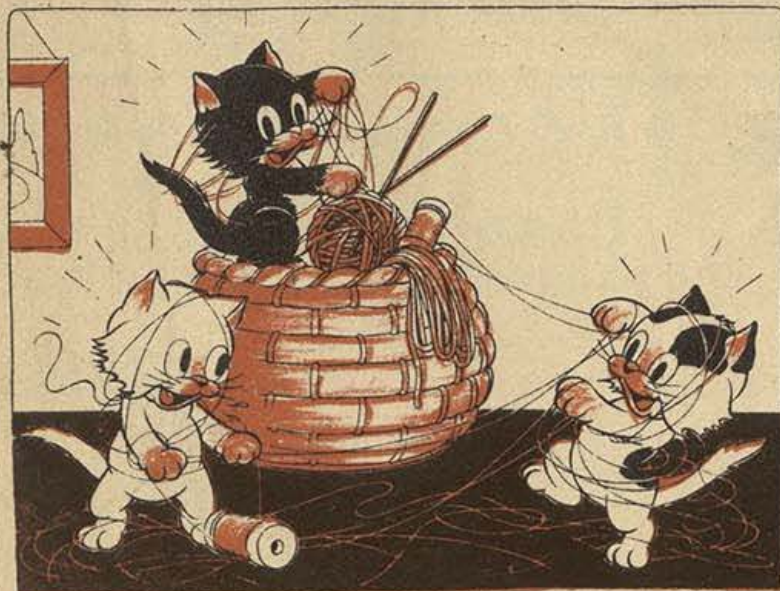

Cinema

Darrerament s'ha projectat «Els tres gatets orfes», de Walt Disney.

Bells espectacles per a infants són aquests que els fan riure, no d'un riure banal, sinó amb emoció. Moltes vegades ens hem preguntat on resideix llur gràcia, puix agraden tant als petits com als grans. En primer lloc, és un art on els animals hi tenen un principi paper, si no l'exclusiu. Com se diferencia, però, d'aquells contes de «quan les bèsties parlaven»? Mai cap art no podia treure el partit que ha tret el cinema de dibuixos de la forma i del gust de la bestiola. I gairebé ens atrevirem a dir que el cinema de dibuixos només es pot comparar a les formes artístiques més elevades. Perquè si la forma artística més pura és aquella que és total creació humana, no resulta que aquests films de dibuixos, en posar de relleu els trets més genuïns de l'animal, són quelcom que crea nous éssers animats que ja no són el ratolí, el gos, l'ocell o l'abella vulgars?

Una altra de les característiques d'aquests films és el joc amb l'imprevist. Ací es veu tota l'extremada comicitat, i les guspires d'emoció que hom hi barreja venen a arrodonir-la. Xarlot també va conèixer aquest secret i ens feu felicitos a nosaltres quan érem infants. Però Xarlot ara ha deixat pau a les bestioles i deu ésser feliç veient que un nou món de gràcia i de joia està obert als infants del nostre temps.

L'AMOR DE JOANA NEY

son partí amb tota cura uns trossos del panet, sense deixar ni un moment de rumiar. El silenci era tan significatiu, que Halibieff endevinà els pensaments del seu amic, i per la mateixa raó no es sorprendé en sentir-li exclamar de sobte: «Ja està!», l'exclamació que havia estat tan familiar a l'oficina.

Halibieff s'apropà al filòsof. La metxa gotejava i s'estremia. La veu xiuxiuejant de Nechenson estripava el silenci. Si en aquell instant hagués obert la porta l'inspector del refugi municipal o l'espia de la cèl·lula, a ben segur que hauria pensat que s'estava tramant un complot.

— Vós resteu ací i jo resto ací. Es tracta d'una endevinalla armènia titulada «Halibieff i Nechenson».

— Què voleu dir amb això de què vós resteu ací?

— La cosa és ben clara. A la cèl·lula.

— Aviat canvieu de principis, eh?

— Què tenen que veure amb això els principis? Em plau força que diguen que aviat canvio. I el Govern? Ha trigat deu anys a canviar? De cap manera. No ha trigat ni deu minuts, i per contrast jo, fet un idiota, he perdut dos anys sencers. He estat tancat. I com vós ja sabeu, tancat s'està malament. Però al carrer un hom tampoc no hi està segur. Per exemple, pot presentar-se un individu en un automòbil i dir-li a un, amb la mes gran afabilitat: «Ciutadà Nechenson, feu-me la mercè de venir amb mi a la presó.» Però si faig l'ingrés a la cèl·lula serà molt distint. Per això vull restar ací; mai no se sap el que pot succeir i pel que em sembla Denikin ja no aixecarà més el cap. Anem, doncs, a assegurar-nos. Vós sou un noble i, naturalment, teniu principis. Res més just que continueu fora. I demés...

Halibieff esclafí en una riallada. L'estrèpit del seu riure constituïa un tribut a la senyora Nechenson. L'alcohol d'aquesta dona era un veritable alcohol.

— Magnífic! Que cadascú sigui el seu propi Hindenburg! L'estratègia! Una mena de ruleta. Aquí no es tracta ja de comunisme, bell amic. Es tracta de la sort. És tot un joc. Vós poseu al roig i jo poso al negre. Teniu raó. Que el joc segueixi. No hi ha pèrdua possible. Nosaltres no podem perdre! I després... Permeteu-me que ho digui, perquè he sofert moltíssim. Després matarem tothom que s'anomeni Yidd. Bé, no, vós no. Està clar que xisclaran, però vós podreu anar a l'Imperi a prendre cafè. Tornarem a obrir l'oficina. Comprarem or. Ens ho passarem de primera. I referent a ells..., en fi, d'això vós us n'haureu d'encarregar. D'acord? Tracte fet?

Halibieff es prengué una altra copa d'aiguardent i ja no féu cas dels signes que li adreçava Nechenson per a prevenir-lo, clamant, pel contrari, amb uns grans crits:

— Això s'ha acabat. Estic malgastant la meua vida. Què és el que jo avencio amb la revolució? A París tot es il·luminat per aquestes dates; hi ha cafès, dones atractives..., i em veniu a parlar de targes de queviures... Tot al diable! Jo no sóc d'aquesta mena d'homes. Xampany! Dones! Us recordeu del que és una dona? Una dona cara amb

forces puntes? Jo m'he passat tot un any a la presó de Bontirka criant polls. Sóc un jugador. Estic disposat a córrer qualsevol risc.

La metxa tornà a estremir-se. L'ampolla d'aiguardent quedà tombada. Halibieff s'alçà amb dificultat i Nechenson l'ajudà afectuosament.

— Callem! Per l'amor de Déu, callem! Ha vingut l'inspector.

— I jo què n'he de fer? Estic a punt per qualsevol cosa. Encara no sabem qui sóc jo, Nechenson. Necessito dones. Dos anys que no he trepitjat un restaurant. Em veig amb cor de matar amb les meves pròpies mans.

— Matar? Què voleu dir? Vós no podeu fer això, ho sentiu, Halibieff? No podeu. Quan un home es creui en el vostre camí arregleu les coses de manera que l'altre es pengi legalment. Però matar... És terrible!

— Sí, Nechenson, teniu raó. És terrible. Però jo he de matar. No sé si serà una euga o un home. Ni jo mateix sé del que sóc capaç. Però vull música. Vull que algú canti per a mi. Faré qualsevol cosa.

I, aturadit per l'alcohol, s'aclofà sobre els genolls del tendre Pòlux.

PRIMAVERA A L'HIVERN

Joana caminà fins molt més lluny dels límits del Llatzaret (?). Tot al voltant s'aixecaven baixes muntanyoles rogenques, amb la mar a llurs peus. Joana es sentia feliç. Quelcom molt important li havia succeït avui. Segons el calendari, era hivern. Co que li havia succeït no era res que publicessin els diaris. Era quelcom que havia alterat l'equanimitat del seu pare, encara que aquest seguia meticulosament el decurs dels esdeveniments ordinaris.

El dia abans havia estat encarta de veritable hivern. Havia fet prou fred per a tallar l'alè i entelar de llàgrimes els ulls. El dia abans Joana es sentí dissortada, experimentant el desig de confon-

GENERES DE PUNT
i CAMISERIA
CASA VILARDELL E.C.
VIA DURRUTI 49 i 51 i SUGURSALS
BARCELONA

A les nostres lectores

A partir del número actual la nostra revista sortirà setmanalment. Tota dona catalana que vulgui experimentar la vibració dels moments que vivim n'ha d'ésser subscriptora. ♦ COMPANIA reflectirà essencialment la tasca que realitza la Unió de Dones de Catalunya i donarà a conèixer les activitats de l'Institut d'Adaptació Professional per a la Dona. ♦ No deixeu d'adquirir-la cada dissabte.

Alumini, Cristall, Pisa, Porcellana, Auxiliars de cuina, Objectes de metall, Banyes, Dutes, Neveres, Geladores, Estufes, Jugueteria i Objectes per a presents.

Ronda de Sant Antoni, 68 i 70.-Telèfon 15452. — Lluís Antúnez, 8, xamfrà a Salmerón, 43.-Telèfon 83146.

EL ÁNCORA DE ORO

Casa Leopold

Empresa Obrera Col·lectivitzada

JOGUINES

ESPECIALITAT EN
TRENS ELECTRICS

Corts Catalanes, 642

Barcelona

4

L'AMOR DE JOANA NEY

dre la seva personalitat amb la de les pintades rajoles dels fogons. Però mes tard, amb l'albada, un ventjol càlid havia vingut de la banda del mar. El criat dels Ney, l'entremaliat Vanya, de nas arremangat, havia obert de bat a bat totes les finestres, havia ensumat l'aire com un cadell i s'havia posat a xiular. Rebutjant el record de les privacions i dissorts que l'assetjada Crimea es veia obligada a sofrir, les dones del petit barri del La (?) havien tret llurs olles, llurs paelles i llurs fogons a les eixides o al camí, i allí conversaven animadament mentre s'atregaven amb els pèsols o el peix que no s'acabava de coure, movent-se gaiament d'un cantó a l'altre per tal d'assaborir tot raig de sol. Fins la mar s'havia afanyat a canviar de ropatge, i el verd botella de provinciana tràgica havia estat substituït pel blau pàl·lid d'adolescent ingènua.

Estremida i sorpresa per aquesta sobtada primavera, Joana avançava sense prevenció pel llotós camí, ficant-se de tant en tant en el tolls d'aigua. Una altra causa de la benaurança de Joana era que el seu pare, en desplegar aquell matí el seu rebregat i groguenc diari, havia dit:

—En fi, això ve a rematar-ho tot. Aviat marxarem d'ací, i això significa París, dintre de poc. Allà hi fa calor. Allà hi fa calor sempre. I aleshores s'haurà acabat per a nosaltres aquest mal son que anomenen Rússia.

Havia estat un llarg mal son. Joana s'havia vist oprimida per ell durant sis anys. L'esperverava tant ara com en aquell llunyà matí de febrer en què, als tretze anys, havia travessat la plaça de l'estació de Brest, portant un ram de glaçades mimoses, obsequi de comiat de les rialleres amigues que l'havien vist partir. Havia restat allí immòbil, contemplant la neu, els abrics de pell d'ovella, les dones, el guàrdia encaputxat que donava ordres a un cotxer moribund, i havia esclafit en llàgrimes, malgrat les paraules de coratge mormolades pel seu pare: «No t'amoinis. Aquest és un país ric, un país riquíssim.»

Joana tenia por de Rússia. En les representacions mentals que es feia d'aquesta terra tot apareixia entrelligat d'inextricable manera: el clima, no el temps, sinó el clima, com en un llibre de geografia; els sons completament indigeribles de l'idioma, les pells d'ovella, els genets amb olor de vodka, el general que es refregava sota el gebre el nas emmoradit, els bunyols, l'incessant te, els cànctics; unes vegades un singlot d'embric i altres quelcom semblant a un lladruc.

Fins als disset anys Joana havia aconseguit romandre aïllada. Tenia un dormitori color de rosa, i damunt la seva taula d'escriure hom podia veure un volum de Víctor Hugo. Tenia un pitxer ple de roses de la botiga de Noeff, que li parlaven de la benamada França amb tanta dolçor com el mateix Víctor Hugo, i tot semblava desafiar l'ale-nada de Rússia que entelava la finestra. Hi havia, també, el menjador, on el seu pare, degustant el seu roig burdèus, llegia cada nit, amb la mateixa emoció, els editorials del *Journal des Débats*, que eren tots exactament idèntics. I pensar que hi havia persones que sabien de memòria fragments de Víctor Hugo i preferien, no obstant, Moscou a París!

Però i després? Després succeï quelcom estrany. A Joana li féu

l'efecte que Rússia adquiria d'imprevist proporcions gegantines, absorbint l'habitació rosa, el *Journal des Débats* i els joves elegants que li enviaven roses de la tenda de Noeff. Joana no comprenia. La gent parlava de revolució. Però Joana havia estudiat la història de França al col·legi, i per a ella la revolució era quelcom encisador: parlaments magnífics que havien inspirat Víctor Hugo; la «Marsellesa», festes, l'heroica mort d'un jove i elegant caporal mentre marxava a l'atac contra la coalició. Però les gentes amb exòtiques gorres de pell que havien anat a registrar la cambra dels Ney, a fumar a l'habitació de Joana, a regirar tots els seus calaixos i a llegir el seu diari infantil; les temorenques dones del Comitè de la Vivenda, que havien de fer guàrdia a l'entrada; les targes de queviures que havien de tenir les mans gelades a les cues, quina semblança tenia tot això amb els poemes de Víctor Hugo o amb els quadres del Louvre?

Joana va somriure al sol i va refusar els seus anguniosos records: aquella fugida durant la nit, dins el carro d'un camperol, amagada entre mig de la palla; la cabana, aquella cabana on havia passat sis dies; aquells homes que volien matar el seu pare perquè volien la cadena del seu rellotge; la multitud de Rostoff, amb la qual es barrejaven els malalts de tifus; una altra fugida, una barca. Gent que s'ofegava. Una tempesta, i, a la fi, aquelles grises i torves setmanes de Teodòsia, amb les folles cançons dels cossacs i el tallant vent del nord com a acompanyament.

Tot això, efectivament, havia succeït; però era preferible suposar que no havia passat; era millor imaginar-se que ja estava de retorn a França, que aquell dia primaveral no era tan sols un miracle, sinó que la primavera ja havia arribat. Dintre de poc seria a París.

Joana es posà a riure com una criatura.

—Quin goig trobar una senyoreta alegre en aquests temps tan eaut-josos!

Al costat de Joana hi havia un oficial de cap rogenc, amb un casquet de pell rodó. Joana llançà un petit crit d'esglai, i alleugerí el pas; però una mà potent i peluda l'agafà per l'espatlla. Joana va poder observar que l'alè de l'home llançava una horrible olor d'alcohol.

—Deixi'm! Com s'atreveix? Jo sóc estrangera.

—Millor que millor. No es pot imaginar com estic tip de les dones russes. Però una francesa en aquests temps... tan distingida... una «cocotte»... un veritable «chateau des fleurs»...

Joana apartà el llibertí; però va reliscar i caigué sobre l'enfangat coriol. En aquell precís instant va sentir una veu diferent.

—Vol fer el favor de dir-me què significa tot això, tinent?

Algú va ajudar suauement Joana a aixecar-se. Al seu davant hi havia no el seu ofensor, sinó un altre oficial que li somreia.

Havia succeït tot amb tanta rapidesa, que en lloc de donar les gràcies al seu salvador, que havia sorgit ningú sabia d'on, Joana, plena de nerviosisme, es posà a fregar-se el fang del vestit. Amb tota naturalitat i senzillesa el desconegut l'ajudà exactament igual que si haguessin estat dos vells amics que haguessin sortit a passejar junts.

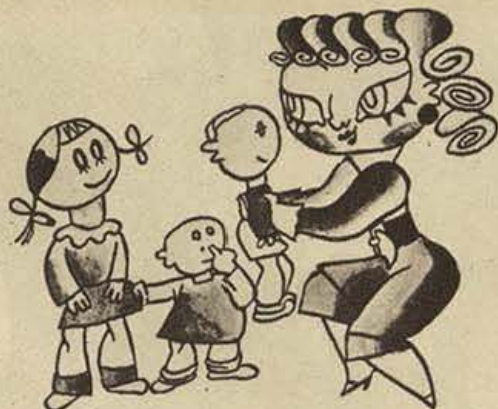

Merceneta i els infants

per Bofarrell

1^a A la nostra heroïna
la pena d'altri l'amoïna

2^a La Merceneta no s'avora:
«Nostre pare és a la guerra»

3^a S'en va molt determinada
amb tota aquella mainada

FESTA DE L'INFANT

4^a De manera encisadora
té lloc la «repartidora»

5^a No hi ha satisfacció més gran
que l'agraïment d'un infant

Amb el més profund dolor ens hem assabentat de la mort del jove aviador Ismael Bermejo i Antic, fill de la nostra benvolguda companya Ester Antic.

Ismael Bermejo trobà la mort el dia 6 de gener a Reus, en desencastar el seu avió per tal de realitzar el servei de defensa de costes que li estava encomanat. El comandament ha premiat el treball i l'esforç d'aquest lluitador de dinou anys conferint-li la graduació de tinent després de la seva mort.

Rebi la seva mare el més sincer condol de la revista COMPANYYA i de la «Unió de Dones de Catalunya».

Noticiari de la «Unió de Dones de Catalunya»

El «Comité Mondial de Femmes contre le Fascisme et la Guerre» de París ha enviat gran quantitat de roba a la Unió de Dones de Catalunya, alguna usada i la major part completament nova.

La roba d'home ha estat distribuïda a l'Hospital de Guerra número 1, la d'infants s'ha destinat a la Llar d'Infants que el «Comité Mondial de Femmes» de Brussel·les sosté a Ceba, sota el patronatge d'Ajut Infantil de Reraguarda, i la roba restant ha estat repartida entre refugiats.

El Comité de Dones de Catalunya agraeix profundament la labor que vénen realitzant les obreres franceses a favor de la nostra causa.

Els dies 28 i 29 de gener es celebrarà a París la Conferència Internacional de Dones.

En ella no hi podia faltar la veu de les delegades catalanes, per tal que les dones de tot el món s'interessin cada dia més en la lluita que sostenim contra el feixisme.

La Unió de Dones de Catalunya hi ha enviat, doncs, les següents companyes: Maria Dolors Bargalló, Reis Bertral, Josepa Belda, Eloïna R. Malasechevarría i Enriqueta Gallinat. Hi assistirà també una delegada especial de COMPANYYA.

La «Unió de Dones de Catalunya» i les necessitats del front

El dia 11 de gener una comissió de companyes de la «Unió de Dones de Catalunya», constituïda per Manuela Martí, Josepa Belda i altres, visitaren diferents indrets del front.

A Martín del Río distribuïren cent quaranta-tres paquets de roba, cadascun del qual contenia una muda completa. Ultra això, amb el donatiu de sis centes pessetes, efectuat pel grup d'«Unió de Dones de Catalunya» de Piera, més quatre centes pessetes amb què hi va contribuir el Comitè de Barcelona, s'adquirí sabó, xocolata, sucre i conserves, tot el qual fou lliurat al 526.ª batalló; 132.ª brigada mixta de la 30.ª divisió. Les nostres companyes van arribar fins a les avançades, tot i el mal temps que feia, i tingueren ocasió de comprovar l'elevada moral dels brava defensors de la República.

Visitaren després Terol per tal de veure de què cosa estaven principalment mancats els nostres combatents. Pogueren comprovar que estaven ben equipats de roba i no els mancava sinó tabac i taronges. De retorn a Barcelona, les nostres companyes feren les gestions oportunes i ràpidament sortiren dos camions de taronges vers Terol.

En nom de tots els combatents, el guàrdia d'assalt Josep Molina, de vint-i-un anys, regregrà la «Unió de Dones de Catalunya» per la seva fecunda actuació i digué que al costat d'aquesta tasca de portar l'alegria als que estan lluitant n'hi ha una altra, també imperiosa: evitar que s'amagui a la reraguarda tota una munió d'emboscats i de covards.

—Per tal d'acabar aviat la guerra, cal que tots els homes lluitin incansablement— digué Josep Molina, que, jove com és, lluita des del primer dia i ha estat ferit quatre vegades.

«COMPANYA» SETMANARI DE LA DONA

Redacció i Administració: Passeig Pi i Mar-
gall, 64, ent. Telèfon 74309. BARCELONA

Companya

REVISTA DE LA DONA

Al front es
defensa la
tendra vida
i l'alegria
d'aquests in-
fants.

M A R E S !
Ajudeu els
combatents,
ajudeu el Go-
vern, i haureu
contribuït a
salvar els
nostres in-
fants i el nos-
tre poble!

